

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสอนวิชาสังคมศึกษามีขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่กว้างขวางมาก นับแต่เหตุการณ์ในอดีตจนถึงปัจจุบัน การที่จะให้นักเรียนได้มีความรู้ ความคิดอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับวิชานี้ จึงจำเป็นที่ครูผู้สอนจะได้นำความรู้จากที่ต่าง ๆ มาเสริมให้แก่นักเรียน แหล่งความรู้ประเภทที่ครูจะได้มาที่สำคัญมากก็คือ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนวารสารต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย และแต่ละฉบับก็มีแนวคิดต่าง ๆ กัน ซึ่งครูสามารถนำแนวคิดมาเลือกใช้ให้เหมาะกับจุดประสงค์เนื้อหาของบทเรียนตลอดจนวุฒิภาวะของนักเรียนได้

การศึกษาเรื่อง การใช้หนังสือพิมพ์และวารสารในการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และวารสารจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยลำดับหัวข้อในการนำเสนอต่อไปนี้

1. เอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์และการเรียนการสอนสังคมศึกษา ซึ่งได้แก่

- 1.1 ความหมายของหนังสือพิมพ์
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการทำหนังสือพิมพ์
- 1.3 ประเภทของหนังสือพิมพ์
- 1.4 ลักษณะของหนังสือพิมพ์
- 1.5 เนื้อหาของหนังสือพิมพ์
- 1.6 บทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ต่อสังคม
- 1.7 การเลือกและวิธีการใช้หนังสือพิมพ์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา
- 1.8 กฎเกณฑ์การเลือกข่าวจากหนังสือพิมพ์และการลำดับข่าว
- 1.9 วิธีการใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์ประกอบการเรียนการสอน

2. เอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับวารสาร ซึ่งได้แก่
  - 2.1 ความหมายของวารสาร
  - 2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสาร
  - 2.3 ประเภทของวารสาร
  - 2.4 ความสำคัญของวารสารในการเรียนการสอน
  - 2.5 การใช้วารสารในการเรียนการสอนสังคมศึกษา
3. งานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ
  - 3.1 งานวิจัยภายในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์และการเรียนการสอนสังคมศึกษา

1.1 ความหมายของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ (Newspaper) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484 มาตรา 4 วรรค 3 ได้ให้คำจำกัดความของหนังสือพิมพ์ไว้ว่า "หนังสือพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ซึ่งมีจำหน่ายเดียวกันและออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องหรือไม่ก็ตาม"

สุกัญญา ตริวิเศษ (2520: 1) อธิบายว่า "หนังสือพิมพ์เป็นหนังสือบอกข่าวและหมายรวมตั้งแต่หนังสือข่าวฉบับย่อย ๆ ทำด้วยฝีมือของคนเพียง 2-3 คน ไปถึงหนังสือพิมพ์ระดับชาติที่ออกในเมืองใหญ่ ๆ มีคนงานเป็นร้อยเป็นพัน หนังสือพิมพ์อาจจะออกเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือนก็ได้ หนังสือพิมพ์ประกอบด้วยตัวพิมพ์ หมึกพิมพ์และกระดาษพิมพ์"

พัชรา ศิลรักษา (2521: 9) อธิบายว่า "หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าวและเหตุการณ์เคลื่อนไหวใหม่ ๆ ต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ข่าวการเมือง ข่าวการเศรษฐกิจและสังคม ข่าวการศึกษา ข่าวกีฬา ข่าวธุรกิจและบันเทิง มี

ลักษณะ เป็นกระดาษขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับได้ หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะออกเป็นรายวัน เพื่อเสนอข่าวสดต่อประชาชน ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้กว้างขวางทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อยู่เสมอ"

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2528: 19) อธิบายว่า "หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าว เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา กีฬา บันเทิง และข่าวสังคม เป็นต้น หนังสือพิมพ์ มีลักษณะ เป็นกระดาษขนาดใหญ่ จำนวนหลายแผ่นพับได้ ส่วนมากจะออกรายวันเพื่อเสนอข่าวสด ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ทันต่อข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ"

จวน บรัดเล (Duane Bradley 1967: 11) ให้ความหมายว่า "หนังสือพิมพ์ เป็นแหล่งรวบรวมข่าวสาร ความบันเทิง พิมพ์บนกระดาษราคาถูก ซึ่งอาจพิมพ์เป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน หนังสือพิมพ์จะล้าสมัยไปทันทีที่ฉบับใหม่ปรากฏขึ้นมา แทนที่"

จูเลียน อาดัมส์ (Julian Adams 1969: 29) ให้ความหมายของ หนังสือพิมพ์รายวัน (Daily Newspaper) ว่า "เป็นหนังสือพิมพ์ที่ออกจำหน่ายสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน มักจะพิมพ์ในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ ๆ ลงข่าวทุกชนิด เช่น ข่าวภายในประเทศ ข่าวธุรกิจการค้า ข่าวกีฬา ข่าวสังคมและข่าวบันเทิง เป็นต้น ข่าวที่นำลงเป็นข่าวสด ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนั้น หรืออย่างช้าไม่เกิน 2-3 วัน"

จาก Dictionary of Education ซึ่งมี คาร์เตอร์ วี กูด (Cater V. Good 1973: 637) เป็นบรรณาธิการ อธิบายว่า "หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่ออกตามวาระ มีกำหนดติดต่อไปเป็นลำดับ มีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับได้ จุดมุ่งหมาย เพื่อเสนอข่าวสารและสิ่งที่น่าสนใจทั่วไป ตามปกติกำหนดออกเป็นรายวัน หรือ รายสัปดาห์ แต่ถ้าเพื่อการศึกษา อาจจะออกเป็นรายบักษ์หรือรายเดือนก็ได้"

จากคำนิยามของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ คือ สิ่งพิมพ์ที่ออกตามระยะเวลาที่กำหนดติดต่อกันไปเป็นลำดับ จะเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ หรือรายเดือนก็ได้ มีลักษณะเป็นกระดาษขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับได้เสนอข่าวทุกชนิดที่เป็นข่าวสดและน่าสนใจ เช่น ข่าวภายในประเทศ ข่าวภายนอกประเทศ ข่าวธุรกิจ การค้า ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง ข่าวสังคม โดยที่ข่าวสารเหล่านี้จะต้องเป็นข่าวที่มีความสด คือ ต้องเป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นไม่นาน มีความน่าสนใจ นอกจากเสนอข่าวสารต่าง ๆ แล้ว หนังสือพิมพ์ยังต้องเสนอบทความและคอลัมน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจของประชาชนในขณะนั้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำหนังสือพิมพ์

รัฐฉวน อินทรกำแหง (2515: 48) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการทำหนังสือพิมพ์ว่ามีอยู่ 4 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. เพื่อแจ้งข่าว เป็นวัตถุประสงค์ประการสำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์
2. เพื่อเป็นสื่อกลาง สร้างความเข้าใจอันถูกต้องให้เกิดขึ้นระหว่างชุมชนกับรัฐบาล รวมทั้งประชาชนกับประชาชนด้วย
3. เพื่อแนะนำ หรือให้การศึกษาแก่ประชาชนให้ทราบถึงเรื่องที่ควรทราบ เพื่อเตรียมตัว เพื่อความรู้ หรือเพื่อสวัสดิการ เป็นต้น
4. เพื่อให้ความหยอหยงบันเทิง เป็นการให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และการพักผ่อนหย่อนใจ แก่ผู้อ่านไปพร้อมกับการอ่านข่าวด้วย

วิฑูรย์ วิริยะพันธ์ุ (2518: 48) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการทำหนังสือพิมพ์ว่ามีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อแจ้งข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของโลกให้ผู้อื่นทราบ
2. เพื่อให้ความเข้าใจ หนังสือพิมพ์จะต้องติดตามเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่เห็นว่าประชาชนต้องการทราบ หนังสือพิมพ์จะนำเหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้น ๆ ให้ประชาชนทราบ โดยแจ่มชัดและให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง

3. เพื่อให้คำแนะนำในเรื่องที่คาดว่าประชาชนประสงค์ใคร่จะทราบ หรือ เรื่องใดที่เห็นควรแนะนำให้ประชาชนทราบ

4. เพื่อให้ความเพลิดเพลิน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สุนทรียะในเนื้อเรื่อง และรสของเรื่องที่หนังสือพิมพ์นำมาลง

จากทัศนะของรัฐจวน อินทรกำแหง และวิฑูรย์ วิริยะพันธุ์ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำหนังสือพิมพ์ ก็คือ การแจ้งข่าวให้ประชาชนทราบเป็นประการสำคัญที่สุด และเสนอเรื่อง เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

1.3 ประเภทของหนังสือพิมพ์

การแบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ โดยทั่วไปมักจะยึดลักษณะในการเสนอข่าว เป็นแนวในการพิจารณา ภายใต้เงื่อนไข ประชาน วลีโก (2516: 38) ได้แบ่งหนังสือพิมพ์ ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ (Quality Newspaper) หรือหนังสือพิมพ์ประเภทข่าวแข็ง เป็นหนังสือพิมพ์ซึ่งเสนอข่าวการเมืองเป็นส่วนใหญ่ รูปแบบการเสนอข่าว เป็นไปอย่างเรียบ ๆ ไม่อึกทึกครึกโครม เป็นหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านได้รับความพอใจซ้ำ หนักไปในทางให้ความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้อ่าน อาทิ ข่าวสารการเมือง เศรษฐกิจ ข่าวการเมืองระหว่างประเทศ ตัวอย่างหนังสือพิมพ์รายวันประเภทนี้ในประเทศไทย ได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ

2. หนังสือพิมพ์ประเภทแพร่หลายทั่วไป (Quantity Newspaper) หรือหนังสือพิมพ์ประเภทข่าวอ่อน จะเสนอข่าวที่ก่อให้เกิดความตื่นเต้นอย่างเต็มที่ เพื่อเรียกร้องความสนใจมากที่สุด เป็นหนังสือพิมพ์ที่ประกอบด้วยข่าวที่ผู้อ่านได้รับความพอใจอย่างรวดเร็ว มุ่งที่จะเสนอความบันเทิงต่อผู้อ่าน เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เป็นต้น

สุภาพันธุ์ บุญสะอาด (2515: 34) ได้จำแนกหนังสือพิมพ์ออกตามเนื้อหาสาระของข่าว โดยยึดหลักผู้อ่าน แบ่งหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. หนังสือพิมพ์สำหรับปัญญาชน หรือหนังสือพิมพ์ที่หนักไปในด้านเสนอข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จัดหน้าเรียบ ๆ พาดหัวข่าวสำคัญทางการเมืองปัจจุบัน และข่าวเหตุการณ์ของโลก ตีพิมพ์ภาพน้อย
2. หนังสือพิมพ์สำหรับประชาชนทั่วไป หรือหนังสือพิมพ์ที่เอาใจตลาด มักมีข่าวหนักไปในเรื่องอาชญากรรม เป็นการเร้าความสนใจของชาวบ้าน ก่อให้เกิดความตื่นตัว มีรูปภาพมาก
3. หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเศรษฐกิจและการค้าโดยตรง ข่าวทั้งหน้าแรกและหน้าใน ซึ่งแม้จะเป็นบทความ สารคดี ทั้งคอลัมน์สังคมก็เป็นเรื่องราวทางด้านเศรษฐกิจ การค้าขาย สถิติค้าประเภทต่าง ๆ ราคาสินค้าขายส่ง ราคาเงินตรา รวมทั้งข่าวเศรษฐกิจในต่างจังหวัดด้วย ไม่มีการเสนอข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม และเรื่องรื่นรมย์เลย แม้แต่การโฆษณาก็เป็นเรื่องในวงการธุรกิจการค้าทั้งสิ้น

ดร.ธี หิรัญรักษ์ (2530: 4-5) ได้จำแนกหนังสือพิมพ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม (Popular Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มุ่งให้ความสำคัญต่อข่าวสารประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น และข่าวเบา ข่าวดังกล่าวนี้ ได้แก่ ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ไฟไหม้ ข่าวในแวดวงสังคม เป็นต้น ซึ่งเป็นข่าวที่คนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ เหมาะสำหรับผู้่านทุกระดับ ผลที่ตามมาจากการอ่านและตลอดจนการใช้ภาษาหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะมีลักษณะทันทีทันใด การจัดหน้าของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะเน้นด้านดึงดูดใจ และเร้าอารมณ์ผู้อ่านให้มากที่สุด จำนวนจำหน่ายค่อนข้างสูง

2. หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพ (Quality Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ที่มุ่งให้ความสำคัญต่อข่าวสารที่เน้นหนักทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ข่าวสารดังกล่าวมีลักษณะเป็นข่าวหนัก เหมาะสำหรับผู้่านที่สนใจและอยู่ในวงการ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ มีจำนวนค่อนข้างจำกัด และน้อยกว่าผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม ดังนั้น จำนวนจำหน่ายจึงต่ำกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทแรก

สดศรี จันทรังษี (2526: 8) ได้จำแนกหนังสือพิมพ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพ (Quality Newspaper) หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะเสนอเนื้อหาสาระหนัก ๆ เช่น ข่าวสารทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ที่เรียกว่า ข่าวหนัก เนื้อหาหน้าในประกอบด้วยบทความที่ค่อนข้างหนักเช่นกัน รูปแบบการจัดหน้าของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะจัดแบบเรียบ ๆ เช่น ตัวพิมพ์ที่มีขนาดแตกต่างกันในหัวข่าว ในความนำของข่าว มีภาพประกอบไม่มากนัก ไม่มีสีอื่น นอกจากสีขาว-ดำ หนังสือพิมพ์ประเภทนี้ยอดจำหน่ายไม่มาก ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ยังจำกัดอยู่ในแวดวงของผู้มีระดับ การศึกษาค่อนข้างสูงพอสมควร

2. หนังสือพิมพ์ประเภทชื่อเสียงโด่งดัง (Popular Newspaper or Quantity Newspaper) หนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะเสนอเนื้อหาสาระที่คนอ่านได้ทุกระดับ ตั้งแต่มีการศึกษาน้อยจนถึงผู้ที่มีการศึกษาสูง ชาวที่เสนอส่วนใหญ่เป็นชาวเบา เช่น ชาวอาชญากรรม ชาวที่น่าสนใจ ชาวการเมืองที่ไม่หนักจนเกินไป รูปแบบการจัดหน้าของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ จะนิยมใช้พาดหัวข่าวขนาดใหญ่ มีภาพประกอบหลาย ๆ ภาพ ทั้งที่เป็นภาพประกอบข่าวและภาพเป็นข่าว ใช้สีอื่น ๆ เข้าประกอบในหน้าหนึ่งด้วย เช่น สีเขียว สีชมพู สีแสด ซึ่งกลายเป็นสัญลักษณ์ประจำของ หนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ยอดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะสูงมาก

จากหลายทัศนะเกี่ยวกับประเภทของหนังสือพิมพ์ พอสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรกเป็นหนังสือพิมพ์ที่เน้นเนื้อหา เช่นเสนอข่าวเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งเสนอข่าวทั่ว ๆ ไป ได้แก่ ชาวอาชญากรรม ชาวบันเทิง เป็นต้น ซึ่งผู้อ่านให้ความสนใจมากกว่าประเภทแรก จึงมีจำนวนจำหน่ายสูง

1.4 ลักษณะของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์มีลักษณะในตัวของมันเองแฝงไว้ซึ่งความพิเศษหลายประการ บำรุงสุข สิห์อำไพ (2520: 8) ได้อธิบายสรุปลักษณะของหนังสือพิมพ์ไว้ดังต่อไปนี้

1. หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่มีการคาถูก ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลายในปัจจุบัน หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีการคาถูกที่สุด
2. หนังสือพิมพ์เป็นที่แพร่หลายทั่วไป หาซื้อได้ง่าย เพราะมีต้นทุนในการผลิตต่ำ
3. หนังสือพิมพ์นั้นเสนอภาพและข่าวเรื่องราวที่สามารถเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานได้ คงสภาพนาน เมื่อประสงค์อ่านหรืออ้างอิงก็สามารถทำได้
4. หนังสือพิมพ์ให้ข่าวสารและรายละเอียดได้ลึกซึ้งมากกว่าวิทยุ โทรทัศน์
5. หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่แตกต่างไปจากสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ข่าวสารต่าง ๆ เป็นเรื่องใหม่ น่าสนใจ ชักจูงให้อยากอ่าน อ่านแล้วเกิดความรู้และความเข้าใจ เหตุการณ์ต่าง ๆ มีข้อมูลในการตัดสินใจบางกรณี ทำให้มองเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยทัศนะอันกว้างและพัฒนาความรู้สึกรู้สึกคิดเป็นอย่งดี

รัฐจวน อินทรกำแหง (2515: 32) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือพิมพ์สรุปได้ดังนี้ หนังสือพิมพ์ทั่วไปจะมีมาตรฐานเดียวกันเรื่องรูปแบบ กล่าวคือ ใช้กระดาษไม่ตึก วางเรียงซ้อนกัน 12-20 หน้า ไม่เย็บติดกัน การจัดหน้า จัดคอลัมน์ การเสนอเนื้อหาของแต่ละหน้าไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน อาจเรียงเรื่องที่คนสนใจไว้หน้าแรก หรือหน้าอื่น ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละฉบับ ชื่อของหนังสือพิมพ์มักจะอยู่ค่อนข้างบนด้านซ้าย หรือตรงกลางหน้าแรก บริเวณชื่อจะมีเครื่องหมายหรือคำขวัญของหนังสือพิมพ์อยู่ด้วย หน้าแรกของหนังสือพิมพ์ บอกปีที่ ฉบับที่ และวัน เดือน ปี ฉบับแรก ฉบับหลัง ถ้าพิมพ์หลายครั้งในแต่ละวัน บอกชื่อสถานที่พิมพ์ ชื่อบรรณาธิการ และคณะบรรณาธิการไว้ตอนล่างสุดของหน้าแรก หรือหน้าสุดท้าย อาจมีบางฉบับบอกไว้หน้าอื่น หน้าสุดท้ายมักจะใช้สำหรับต่อข้อความจากหน้าอื่น

ลักษณะของหนังสือพิมพ์ จากทัศนะดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ทั่วไปมีรูปแบบเป็นมาตรฐานเดียวกัน จะต่างกันบ้างในเรื่องของสี ขนาด นโยบายของแต่ละฉบับ หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งซึ่งหาอ่านง่าย ราคาถูก เสนอข่าวสารใหม่ ๆ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจช่วยพัฒนาความรู้สึกรักคิด และสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงได้

1.5 เนื้อหาของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ที่ดีหรือสมบูรณ์แบบ จะต้องมียี่สิบต่าง ๆ ซึ่งเป็นเนื้อหาสำคัญของหนังสือพิมพ์ ซึ่ง นันทริกา คุ่มไฟโรจน์ (2514: 23-24) ได้แบ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ได้ดังนี้

1. ข่าว เป็นหัวใจของหนังสือพิมพ์ มักปรากฏอยู่ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วย ข่าวภายในประเทศ ข่าวภายนอกประเทศ ข่าวท้องถิ่น ข่าวสังคม ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา ฯลฯ

2. ภาพ มีความสำคัญและมีคุณค่าอย่างมาก ภาพถ่ายสามารถสร้างความเข้าใจให้แก่เราได้เป็นอย่างดีและรวดเร็วยิ่งกว่าตัวหนังสือมากจนมีคำกล่าวในวงการที่ใช้ภาพถ่ายกันทั่วไปว่า ภาพถ่ายมีค่าเป็นพันคำ

3. โฆษณา เป็นปัจจัยหรือทุนในการดำเนินธุรกิจหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะขาดเสียมิได้ โฆษณาอาจจะถูกนำเสนอในรูปของการโฆษณาที่มีภาพประกอบ ใช้ตัวอักษรแปลกๆ โฆษณาย่อยรวมอยู่ในหน้าเดียวกับโฆษณาอื่น ๆ หรือหน้าอื่น ๆ ของหนังสือพิมพ์ก็ได้ ประกาศของศาล หรือประกาศของทางราชการที่ถือว่าเป็นโฆษณาย่อยได้อย่างหนึ่ง

4. บันเทิง มักจะปรากฏในรูปของ สารคดี การเสนอบันเทิงเรื่องราว บทความ เรื่องสั้น การ์ตูน ขำขัน งานอดิเรก ตอบปัญหา เพลง กลอน ลิขสมอง เป็นต้น

5. ความคิดเห็น นอกจากข่าวแล้วความคิดเห็นต่าง ๆ มีความสำคัญอยู่ไม่น้อย เพราะว่า ข่าว ภาพ โฆษณา บันเทิง ให้ความรู้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านเท่านั้น แต่หนังสือพิมพ์จะไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ถ้าไม่สามารถเลือกตีความหรืออธิบายความหมายของข่าวที่สำคัญ การอธิบายเพิ่มเติมและการแสดงความคิดเห็น จะเป็นการทำให้เข้าใจลึกซึ้ง

ถึงช่าวนั้น ได้ดียิ่งขึ้น การแสดงความคิดเห็นและข้อวิจารณ์อาจจะอยู่ในรูปของบทบรรณาธิการ คอลัมน์ตีพิมพ์ วิเคราะห์ วิจารณ์ข่าว เป็นต้น

มนต์ชัย นินนาทนนท์ (2527: 37-41) ได้แบ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไว้ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. ข่าว เป็นเนื้อหามูลฐานของหนังสือพิมพ์ มีความสำคัญต่อหนังสือพิมพ์มากที่สุดสมัยเริ่มแรกที่มีหนังสือพิมพ์แข่งขันกันน้อยนั้น มักจะเสนอเนื้อหาข่าวสารเป็นส่วนใหญ่ เช่น ข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม เป็นต้น แต่ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์มีคู่แข่งชั้นประเภทอื่น ๆ มาก จึงต้องมีการเน้นเนื้อหาด้านสารบันเทิงด้วย เพื่อให้สามารถแข่งกับสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ ได้

2. บทบรรณาธิการและคอลัมน์ เนื้อหาอีกอย่างหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ บทบรรณาธิการและคอลัมน์ต่าง ๆ บทบรรณาธิการเป็นความเห็นของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมหรือเรื่องที่เสนอเป็นข่าวอยู่ในขณะนั้น ส่วนคอลัมน์ คือ บทความหรือข้อเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลงพิมพ์เป็นประจำในหนังสือพิมพ์

3. บทความ สารคดี และบันเทิงคดี เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเนื้อหาหนังสือพิมพ์ เนื้อหาประเภทนี้จะลงคละไปกับข่าวตลอดทั้งฉบับ เป็นการเพิ่มเติมเนื้อหาให้ผู้อ่านนอกเหนือไปจากข่าว เนื้อหาประเภทนี้จะมีย่านน้อยเพียงโดยย่อขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ประเภทและนโยบายของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเป็นสำคัญ

ชวรัตน์ เชิดชัย (2520: 36-37) ได้แบ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไว้ 3 ประการสรุปได้ ดังนี้ คือ

1. ข่าว เนื้อหาสำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ คือ ข่าวทุกประเภท บางคนอาจกล่าวว่า ข่าวควรมีการเสนอในลักษณะที่ตรงไปตรงมา หรือการเขียนข่าวควรมีความเที่ยงธรรม ไม่เอนเอียงกรณีจะเป็นเช่นไรก็ตาม ข่าวทุกข่าวมักจะมีหลายแง่หลายมุมผู้สื่อข่าวและผู้ทำการบรรณาธิการที่ดีควรเสนอข่าวให้ครอบคลุมแง่มุมเหล่านั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. บทบรรณาธิการและคอลัมน์ เนื้อหาอีกอย่างหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ บทบรรณาธิการและคอลัมน์ต่าง ๆ บทบรรณาธิการเป็นความเห็นของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมหรือเรื่องที่เสนอเป็นข่าวอยู่ในขณะนั้น ส่วนคอลัมน์ คือ บทความหรือข้อเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ลงพิมพ์เป็นประจำในหนังสือพิมพ์

3. บทความ สารคดี และบันเทิงคดี นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของเนื้อหาหนังสือพิมพ์ เป็นการเพิ่มเติมเนื้อหาให้ผู้อ่านนอกเหนือไปจากข่าว เรื่องประเภทนี้จะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ประเภทและนโยบายของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเป็นสำคัญ

รัฐจวน อินทรกำแหง (2520: 45-47) ได้แบ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไว้ 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. ข่าว เป็นเนื้อหาที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์รายวัน และต้องเป็นข่าวสด เพราะทุกคนที่หยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นอ่านย่อมไม่มีความต้องการอย่างอื่นมากไปกว่าต้องการรู้ข่าวความเคลื่อนไหวหรือความเป็นไปในสังคมหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวในวันหนึ่ง ๆ ฉะนั้น ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ที่ดีจึงต้องอุทิศเนื้อที่ส่วนใหญ่ของหนังสือพิมพ์ให้เป็นเนื้อที่สำหรับข่าว ซึ่ง ซามูเอล เบคคอฟ (Samuel Beckoff) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Newspaper ของเขาว่า ให้เป็นเนื้อที่สำหรับข่าวเสียราว 65 % ของเนื้อที่ทั้งหมด การเสนอข่าวที่นิยมกันคือการเสนอเป็นข้อเขียน เพราะให้รายละเอียดต่าง ๆ ได้ชัดเจนและมีภาพประกอบข่าว เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านได้รู้สึกร่วมไปในเหตุการณ์นั้น ๆ

2. บทบรรณาธิการ เป็นบทความที่กินเนื้อที่ไม่มากนัก อาจเป็นเพียงหนึ่งหรือสองคอลัมน์เท่านั้น แต่เป็นคอลัมน์ที่มีความหมายและความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะบทบรรณาธิการนั้น เท่ากับเป็นบทนำของหนังสือพิมพ์ อันเป็นการแสดงถึงนโยบายของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น บทบรรณาธิการ หรือบทนำนี้มักจะพิมพ์ด้วยตัวดำหนักล้อมกรอบด้วยเส้นหนัก และจะพิมพ์ในหน้าใดหน้าหนึ่งโดยไม่เปลี่ยนแปลง ดังเช่น สยามรัฐอยู่ที่หน้า 7 ไทยรัฐอยู่ที่หน้า 3 บ้านเมืองอยู่ที่หน้า 4 เป็นต้น

3. บทความ กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ได้แบ่งเนื้อที่ไว้สำหรับบทความต่าง ๆ อันมีส่วนสัมพันธ์กับข่าวหรือเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่านได้เข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับข่าวนั้น ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น บทความที่เลือกลงอาจเป็นบทความที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม การศึกษา และสารคดีความรู้อื่น ๆ ซึ่งอาจใช้เนื้อที่สำหรับบทความเหล่านี้ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ของเนื้อที่ทั้งหมด

4. โฆษณาแจ้งความ เสมือนเส้นเลือดหล่อเลี้ยงชีวิตของหนังสือพิมพ์ เพราะเป็นรายได้ที่สำคัญที่จะช่วยพยุงฐานะของหนังสือพิมพ์ไว้ นอกไปจากรายได้จากการจำหน่ายเป็นรายวัน ดังนั้น หนังสือพิมพ์ทุกฉบับจึงต้องแบ่งเนื้อที่ไว้ส่วนหนึ่งสำหรับลงพิมพ์โฆษณาแจ้งความ เนื้อที่สำหรับโฆษณาแจ้งความไม่ควรเกิน 20 เปอร์เซ็นต์ ของเนื้อที่ทั้งหมด

จากข้อเขียนของอาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2528: 33-34) ได้แบ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไว้ 5 ประการ ดังนี้ คือ

1. ข่าว คือ รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสด ๆ ร้อน ๆ ในชีวิตประจำวันของคน ประเทศ หรือโลก ข่าวมี 2 ประเภท คือ ข่าวหนัก ได้แก่ ข่าวที่มีสาระประโยชน์ เช่น ข่าวทางเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม การบริหารประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ข่าวเบา ได้แก่ ข่าวกีฬา อุบัติเหตุ อาชญากรรม ข่าวธุรกิจการบันเทิง และข่าวสังคม

2. บทนำหรือบทวิจารณ์ หรือบทแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญ บรรณาธิการเป็นผู้เขียน

3. สารคดี บทความ คอลัมน์ประจำ จะมีเป็นประจำทุกฉบับ สารคดี คือ เรื่องที่มีสาระหรือเป็นวิชาการ บทความอาจเป็นความคิดเห็นหรือวิชาการ คอลัมน์ประจำ จะมีชื่อคอลัมน์ตามความเหมาะสม และมีชื่อผู้เขียนประจำ

4. ภาพประกอบ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับหนังสือพิมพ์ ภาพประกอบ จะทำให้เกิดความเข้าใจและน่าสนใจมากขึ้น

5. โฆษณาแจ้งความ หนังสือพิมพ์มีโฆษณาของบริษัท ห้างร้านเช่นเดียวกับวารสาร

นอกจากนี้เนื้อหาของหนังสือพิมพ์อีกอย่างหนึ่งซึ่ง วัลลภ สวัสดิ์वलลภ (2527: 356) ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ก็คือ เนื้อเรื่องของหนังสือพิมพ์จะมีลักษณะไปใน แนวใด ย่อมขึ้นอยู่กับประเภทและวัตถุประสงค์ของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน วัตถุประสงค์ก็คือ เสนอข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น ความบันเทิง ดังนั้นเนื้อหาของ หนังสือพิมพ์รายวันจึงมีรายการข่าวต่าง ๆ ทั้งข่าวสดและข่าวน่าสนใจ ทั้งภายในและ ต่างประเทศ เช่น เหตุการณ์ประจำวัน ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง ตลอดจนข่าวสังคม ในด้านการเสนอความรู้ ความคิดเห็นและความบันเทิง ก็มีคอลัมน์ต่าง ๆ เช่น คอลัมน์วิจารณ์ คอลัมน์สุขภาพ คอลัมน์แนะแนวอาชีพ คอลัมน์ศิลปะ คอลัมน์กีฬา เป็นต้น นอกจากนี้ก็มีแจ้งความโฆษณาสินค้าและบริการ เป็นต้น

จากทัศนะเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือพิมพ์จากหลาย ๆ ท่านที่ได้กล่าวมา จะ เห็นได้ว่า ข่าว มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ และเป็นส่วนประกอบ อันเป็นรากฐานในการจัดทำหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของข่าวไว้ต่าง ๆ กัน เช่น ชวรัตน์ เชิดชัย (2520: 25) ได้ให้คำนิยามว่า ข่าว คือ ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่าง มนุษย์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยมีได้คาดหมายมาก่อน อันทำให้เป็นที่น่าตื่นเต้น และเกษม ศิริสัมพันธ์ (2513: 254) ได้ให้คำนิยามว่า ข่าว คือ รายงานเหตุการณ์เฉพาะที่ เป็นสิ่งที่สนใจสำหรับประชาชน

1.6 บทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ต่อสังคม

1.6.1 บทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อสังคม

ปัจจุบันบทบาทของหนังสือพิมพ์ได้ขยายขอบเขตกว้างขวางกว่าที่ เคยเป็นมาอย่างมาก โดยที่หนังสือพิมพ์มีบทบาทต่อการให้บริการสังคมในด้านต่าง ๆ ดังนี้
เกษม ศิริสัมพันธ์ (2513: 45) ได้อธิบายถึงบทบาทของ หนังสือพิมพ์ในทางการปกครองว่า หนังสือพิมพ์จะเป็นตัวกลางระหว่างรัฐบาลกับประชาชน เป็นผู้ประสานและถ่ายทอดความเข้าใจไปยังกลุ่มบุคคล ประสานความไม่เข้าใจด้วยการเสนอ

หลักฐานแสดงความคิดเห็นและให้ความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย หนังสือพิมพ์จึงเป็นสิ่งที่ใช้ต่อต้านความอยุติธรรม และเป็นผู้คอยตรวจสอบพฤติกรรมของรัฐบาลและคอยดูแลมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจไปในทางที่ผิดหรือเกินขอบเขต หนังสือพิมพ์จะมองการดำเนินการของระบอบประชาธิปไตย คอยระมัดระวัง และรายงานเมื่อมีการปฏิบัติในทางที่มิชอบ และเป็นเชิงอำนาจนิยม

ชัยสิริ สมุทวณิช (2517: 5) ได้อธิบายถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในทางสังคมว่า หนังสือพิมพ์เป็นตัวประสานปัญหาพื้นฐานของสังคมกับโครงสร้างของสังคมเข้าไว้ด้วยกัน ปัญหาสังคมโดยพื้นฐานคือ ปัญหาเรื่องปาก ท้อง หรือปัญหาทางเศรษฐกิจ ความดีนที่จะให้รอดพ้นจากปัญหาทางเศรษฐกิจ ก็เป็นโครงสร้างของสังคมอย่างหนึ่ง การต่อสู้และการขัดแย้งนี้แสดงออกในรูปของความคิดเห็น การบันทึกเหตุการณ์ซึ่งหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ก็อยู่ตรงที่ให้สิทธิในการแสดงออกของความขัดแย้งปรากฏอยู่ตามธรรมชาติ หนังสือพิมพ์จะต้องรับผิดชอบต่อผู้อ่านในฐานะที่เป็นตัวแทนของประชาชนในด้านความคิด การขยายขอบเขตของหนังสือพิมพ์ให้แพร่หลายไปสู่ประชาชนมากเท่าใด อิทธิพลและบทบาทของหนังสือพิมพ์ก็ย่อมจะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น หนังสือพิมพ์จึงเป็นสถาบันที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคม เพราะหนังสือพิมพ์ช่วยให้บุคคลในระดับบริหารของประเทศได้รับรู้มติของประชาชนอันเกี่ยวกับนโยบายทางบริหารที่กำหนดขึ้น

อุทธรณ์ พลกุล (2517: 114-115) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในทางการศึกษาว่า สื่อมวลชนมีความสำคัญต่อการศึกษามาก เพราะช่วยเหลือเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ เจตคติ และวัฒนธรรมแก่มวลชนได้รวดเร็ว และในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหลาย หนังสือพิมพ์รายวันมีบทบาทและอิทธิพลต่อการศึกษามากที่สุด เพราะเสนอข่าวสารได้คงทนถาวร เป็นหลักฐานและให้โอกาสแก่ผู้อ่านได้มีเวลาไตร่ตรอง และสามารถอ่านย้อนกลับไปกลับมาได้

นอกจากนี้บทบาทสำคัญของหนังสือพิมพ์รายวันในด้านการศึกษาก็
ประการหนึ่ง ซึ่ง เจม มอเรน (Jame Moran 1967: 145) ได้ให้ข้อคิดว่า หนังสือพิมพ์
เป็นสิ่งบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นเหตุการณ์ของท้องถิ่น ของประเทศ และโลก
เมื่อเวลาผ่านไปแล้วสิ่งที่หนังสือพิมพ์บันทึกไว้เหล่านี้จะเป็นหลักฐานอ้างอิงทางประวัติศาสตร์
ได้อย่างดีที่สุด ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการเขียนประวัติศาสตร์จะเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์มาก

ซีมัวร์-ออร์ โคลิน (Seymour-Ure Colin 1968: 19) ได้
อธิบายถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในทางการเมืองว่า หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดข่าวสาร และ
ข้อคิดเห็นให้ทุกฝ่ายเข้าใจ หนังสือพิมพ์จะเป็นผู้นำในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
และเป็นผู้สอนให้ประชาชนเข้าใจบทบาททางการเมือง ในขณะที่เดียวกันสื่อมวลชนประเภทนี้
ต้องทำตัวเป็นเวที เปิดโอกาสให้ผู้มีเจตคติต่าง ๆ กัน เพื่อก่อให้เกิดประชาคมติในทางที่เป็น
ประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยการตรวจสอบพฤติกรรมของนักรการเมืองให้ทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม
อย่างแท้จริง อาจใช้วิธีการเผยแพร่พฤติกรรมอันทุจริตของนักรการเมือง โดยในขั้นต้นอาจเป็น
การตั้งข้อสงสัย ซึ่งจะก่อให้เกิดแรงดันจากประชาชนอันอาจยุติการกระทำที่ทุจริตของ
นักรการเมืองผู้นั้นได้

จากนานาทัศนะดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปบทบาทของหนังสือพิมพ์
ได้ดังนี้ หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งให้การศึกษา ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนบริการแก่สังคมใน
ด้านต่าง ๆ เช่น การเมือง การปกครอง สังคม การแพทย์ การศึกษา เศรษฐกิจ ฯลฯ เป็น
สื่อกลางแสดงความคิดเห็นระหว่างประชาชนทั่วไป ประชาชนกับรัฐบาล อันเป็นประโยชน์ใน
การปกครอง และเป็นส่วนช่วยในการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

1.6.2 หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ต่อสังคม

หนังสือพิมพ์มีหน้าที่และความรับผิดชอบกว้างขวางโดยปราศจาก
ขอบเขตเรื่องต่าง ๆ ถ้าหนังสือพิมพ์เห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือจะเป็นภัยต่อ
ส่วนรวมแล้ว ถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องเข้าเกี่ยวข้องและรายงานเหตุการณ์นั้น ๆ ให้ประชาชน
ทราบทันที

วิฑูรย์ วิริยะพันธุ์ (2504: 48) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์
พอสรุปได้ดังนี้

1. การเสนอข่าวสารข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบ ข่าวที่จะเสนอ
ต้องเป็นข่าวที่อยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไป มีสาระและช่วยเสริมสร้างความรู้ทั้งทาง
ด้านต่าง ๆ ตลอดจนเป็นเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวม
2. การเสนอความคิดเห็นและเป็นตลาดเสรีแห่งความคิดเห็น
ตลอดจนชี้แนะในบางเรื่อง ซึ่งเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
3. ให้ความบันเทิง ช่วยให้ผู้อ่านเกิดความสุขสนาน
4. เป็นสื่อกลางในทางธุรกิจ ลงโฆษณาและให้บริการต่าง ๆ
5. ให้ความรับผิดชอบต่อสังคม และมีอิสระในการดำเนินกิจการ
ด้วยตนเอง

สดศรี จันทรรังษี (2526: 6-7) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์
ไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. หน้าที่ในการให้ข่าวสาร ได้แก่ การรายงานความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการประเมินคุณค่าแล้วว่าเป็นเหตุการณ์ที่น่าสนใจ มีคุณค่า
ทางข่าวเพียงพอที่จะได้รับความสนใจจากผู้อ่าน โดยที่ข่าวสารนี้อาจจะเป็นข่าวสารที่ใกล้ชิดตัว
หรือไกลตัวก็ได้ เช่น ข่าวในประเทศ หรือ ข่าวต่างประเทศ หนังสือพิมพ์จะต้องทำหน้าที่
เสมือนหนึ่งผู้บันทึกเหตุการณ์ประจำวันให้ประชาชนได้ทราบ
2. หน้าที่ในการให้ความคิดเห็น ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นใน
บทความหรือคอลัมน์ต่าง ๆ ที่เสนอในหน้าใน ๆ ของหนังสือพิมพ์ เช่น ในคอลัมน์บทบรรณาธิการ
บทวิเคราะห์วิจารณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านมีแง่คิด หรือทัศนคติที่กว้างขวางขึ้นต่อเหตุการณ์
ซึ่งกำลังเป็นที่สนใจต่อประชาชนในขณะนั้น โดยที่การแสดงความคิดเห็นเหล่านี้ จะต้องอยู่บน
พื้นฐานอันถูกต้องและชอบด้วยเหตุผล
3. หน้าที่ในการให้ความรู้ มีผู้กล่าวกันว่าหนังสือพิมพ์นั้นเปรียบ
เสมือนครู เหมือนโรงเรียน เหมือนมหาวิทยาลัยของประชาชน การให้ข่าวสารหรือความคิด
เห็นตลอดจนเนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นการให้การศึกษาให้ความรู้แก่

ประชาชนโดยทางอ้อม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อประเทศที่กำลังพัฒนา ในปัจจุบันมีหนังสือพิมพ์หลายฉบับเสนอคอลัมน์ที่ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ผู้อ่าน เช่น คอลัมน์เกี่ยวกับทางด้านการเมือง คอลัมน์เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ ทางการเกษตร ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ

4. หน้าที่ในการให้ความบันเทิง ในภาวะสังคมที่สลับซับซ้อนและยุ่งเหยิงเช่นในปัจจุบัน สร้างความดึงดูดใจให้กับประชาชนมิใช่น้อย ฉะนั้น หนังสือพิมพ์ควรมีส่วนในการผ่อนคลายความตึงเครียดนี้บ้าง ด้วยการเสนอเนื้อหาสาระบางอย่างที่ไม่หนักจนเกินไป เช่น เสนอเรื่องเกี่ยวกับสิ่งบันเทิงเริงรมย์ต่าง ๆ วิจารณ์ภาพยนตร์ดี ๆ แนะนำหนังสือที่น่าสนใจ เชิญชวนให้ไปชมการแสดงดนตรี ละครที่น่าสนใจ ฯลฯ

มนต์ชัย นินนาทนนท์ (2527: 36-37) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ไว้ 6 ประการ คือ

1. เสนอข่าวสารหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจต่อผู้อ่าน หน้าที่การเสนอข่าวสารเป็นหน้าที่พื้นฐาน และมีความสำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ และข่าวที่เสนอต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้อง และเที่ยงธรรม
2. วิจารณ์ข่าว การวิพากษ์วิจารณ์ข่าวจะช่วยให้ผู้อ่านสามารถที่จะรู้และเข้าใจความตื้นลึกหนาบางของข่าวบางข่าวได้ และทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจต่อสภาพเหตุการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เป็นการส่งเสริมผู้อ่านให้เกิดพัฒนาการทางความคิด รู้จักมองปัญหาและสำรวจเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงรอบด้านอยู่เสมอ
3. ให้ความบันเทิง หนังสือพิมพ์ในปัจจุบันมีเนื้อหาประเภทสาระบันเทิงมากกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองความต้องการของผู้อ่านบางกลุ่ม เนื้อหาสาระบันเทิงเหล่านี้ ได้แก่ เรื่องประเภทตลกขบขัน การ์ตูน ปัญหาอักษรไขว้ เกมต่าง ๆ คอลัมน์เกี่ยวกับงานอดิเรก หรือเรื่องอื่นทำนองเดียวกัน โดยมุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และพักผ่อนหย่อนใจแก่ผู้อ่านเป็นส่วนใหญ่

4. ทำหน้าที่เป็นตัวกลางหรือเป็นสื่อกลาง ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน ซึ่งมีหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคล องค์กรและสถาบันต่าง ๆ เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันต่าง ๆ ทั้งยังก่อให้เกิดการแสดงประชามติหรือข้อเรียกร้องตามความต้องการของประชาชน

5. ช่วยผู้อ่าน ชาวและบทวิจารณ์บางอย่างมุ่งให้ความช่วยเหลือผู้อ่านโดยตรง เช่น คอลัมน์แนะนำสุขภาพ อาชีพ งานอดิเรก แนะนำและวิจารณ์หนังสือ ศิลปะ ภาพยนตร์ สารคดีต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังสามารถนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ทางการศึกษา การเรียนการสอน การสัมมนา หรืออภิปรายได้โดยตรงอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

6. โฆษณา มีความสำคัญต่อหนังสือพิมพ์มาก หนังสือพิมพ์ต้องอาศัยโฆษณาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพิมพ์และอื่น ๆ จึงทำให้ราคาหนังสือไม่สูงมากนัก และโฆษณาจะช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบว่า จะซื้อหรือขายสินค้าได้ที่ไหน และช่วยให้มาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น นอกจากนี้โฆษณายังช่วยให้ผู้อ่านสามารถรู้แหล่งที่หางานทำ การขอความช่วยเหลือ เกิดการเปรียบเทียบสินค้า ฯลฯ เป็นต้น

วัลลภ สวัสดิวัลลภ (2527: 360-364) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้ 4 ประการ คือ

1. การบอกเล่าข่าวสาร เป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ดีจะต้องทำด้วยความรับผิดชอบ ได้แก่ การเสนอข่าวตรงต่อความจริง เสนอด้วยความเป็นกลาง เป็นข่าวที่ควรค่าแก่ความเป็นข่าวและด้วยความรวดเร็วทันเหตุการณ์

2. การเป็นสื่อกลาง เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับรัฐบาล และระหว่างประชาชนกับประชาชนด้วยกัน ได้แก่ เป็นเสียงแทนมติมหาชนด้วยการรายงานข่าวและสอดส่องการบริหารบ้านเมือง เป็นสื่อระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และสะท้อนความคิดเห็นนำเอานโยบายและการบริหารงานของรัฐบาลมาสู่ประชาชน

3. การให้คำแนะนำในสิ่งที่ประชาชนควรจะมีในด้านบุคลิกภาพ สุขภาพ การครองชีวิตอย่างมีความสุข อาชีพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินความรู้ทั่วไป

4. การให้ความบันเทิง และเลือกเฟ้นสิ่งที่จะเสนอให้มีคุณค่าในทางริเริ่มสร้างสรรค์ และส่งเสริมจริยธรรม

มาลี บุญศิริพันธ์ (2529: 4-5) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้ 4 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. การให้ข่าวสาร ต้องให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่านเพื่อผู้อ่านจะได้ทราบเหตุการณ์ทั้งหมดอย่างถูกต้อง สามารถวินิจฉัยได้ด้วยตนเอง
2. ให้ข้อเสนอนะอย่าง เป็นกลางและยุติธรรม
3. ให้ความบันเทิง เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด
4. เป็นสื่อโฆษณา เป็นสื่อกลางนำสินค้าธุรกิจให้ผู้อ่านได้มีโอกาสซื้อหรือตัดสินใจซื้อ และเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์

เอิร์ล อิงลิช และแคลเรนซ์ ฮาช (Earl English and Clarence Hach 1963: 242-244) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ไว้ 5 ประการ คือ

1. เสนอข่าวด้วยความถูกต้องและเที่ยงตรง
2. วิเคราะห์ข่าวช่วยให้ผู้อ่านสามารถที่จะรู้และเข้าใจถึงความตื้นลึกหนาบางของข่าว
3. ให้ความบันเทิงเพื่อเป็นการสนองความต้องการของผู้อ่านบางกลุ่มเป็นการให้ความเพลิดเพลินสนุกสนานและพักผ่อนหย่อนใจ
4. ช่วยเหลือแนะนำผู้อ่าน เช่น คอลัมน์แนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ
5. โฆษณา เป็นการให้บริการแก่สาธารณชนทางอ้อม

เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale 1968: 19) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ว่า หนังสือพิมพ์ต้องรายงานข่าวที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง แปลความหมายของข่าวให้ผู้อ่านทราบอย่างชัดเจน ให้ความเห็นประกอบข่าว ช่วยชุมชนให้สามารถดำเนินธุรกิจได้โดยสะดวก ช่วยผู้อ่านในด้านธุรกิจการงาน และให้ความบันเทิง

ดังนั้นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ พอสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ต้องเสนอข่าวสารที่ตรงตามความเป็นจริงและเป็นกลาง เสนอความคิดเห็นในบทบาทการเสนอข่าวด้วยความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ เป็นสื่อกลางระหว่างบุคคล สถาบันต่าง ๆ และเป็นสื่อกลางธุรกิจ ตลอดจนให้ความบันเทิงที่มีคุณค่าและส่งเสริมจริยธรรม

1.7 การเลือกและวิธีการใช้หนังสือพิมพ์ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งในจำนวนหลายชนิดที่เผยแพร่ข่าวสารความรู้ ความคิด และความบันเทิงไปสู่ประชาชน หนังสือพิมพ์ที่ดีมีคุณภาพก็จะมีส่วนในการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้น กล่าวคือ ช่วยเสริมสร้างสติปัญญา ความรอบรู้ จริยธรรม ตลอดจนสร้างสรรค์เจตคติที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ นอกจากจะยังความเจริญรุ่งเรืองและความสงบสุขให้แก่ตนเองแล้ว ยังส่งผลไปถึงสังคมด้วย จึงเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งในการนำหนังสือพิมพ์เข้ามาประกอบการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา ซึ่งมีวิจัยของ โสภานพพร นามวงศ์ (2513: 20) ได้วิจัยเรื่อง "การใช้หนังสือพิมพ์รายวันเป็นอุปกรณ์การสอนของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนคร และธนบุรี" ในวิชาสังคมศึกษา ครูสังคมศึกษาได้ใช้เนื้อความบางตอนจากหนังสือพิมพ์มาประกอบการเรียนการสอน ในวิชาประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคลสำคัญ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น และการฝึกให้นักเรียนรายงานเหตุการณ์ประจำวัน นอกจากนี้ เจม มอเรน (Jame Morane 1967: 145) ยังได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของหนังสือพิมพ์รายวันในด้านการศึกษาประการหนึ่ง คือ เป็นผู้บันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นเหตุการณ์ของท้องถิ่นของประเทศ และของโลก เมื่อเวลาผ่านไปแล้ว สิ่งซึ่งหนังสือพิมพ์บันทึกไว้เหล่านี้จะเป็นหลักฐานอ้างอิงทางด้านประวัติศาสตร์ ได้อย่างดีที่สุด

1.7.1 การเลือกใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการเรียนการสอน

วิลเลียม เอ เนสบิท (William A. Nesbit 1971: 43-65)

ได้ให้หลักเกณฑ์การเลือกใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. ลงข่าวทันต่อเหตุการณ์
2. ไม่มีความลำเอียงในการเสนอข่าว

3. การใช้ตัวอักษรและขนาดของภาพ ควรมีขนาดพอดีกับสายตา

ของคนส่วนใหญ่

4. ไม่ใช่คำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ที่ไม่ดีต่อผู้อ่านในข่าว

5. ไม่ควรมีความคิดเห็นปะปนอยู่กับความจริง

6. เรื่องที่เสนอให้ผู้อ่าน ควรมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อ

ผู้อ่านส่วนใหญ่

7. การเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน ควรมีหลักฐานยืนยัน

เช่น แหล่งข่าวตัวเลขที่สามารถสอบสวนได้

1.7.2 วิธีการใช้หนังสือพิมพ์เพื่อการเรียนการสอน

วิลเลียม เอช คาร์ทไรท์ (William H. Cartwright 1967:

290-294) ได้กล่าวถึงวิธีการใช้หนังสือพิมพ์ไว้ดังนี้ คือ

1. ใช้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในวิชาสังคมศึกษา

2. ใช้เป็นแหล่งวิชาสำหรับค้นคว้าเพิ่มเติม

3. เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการที่จะนำเข้าสู่บทเรียน

4. เป็นแรงจูงใจ ถ้านักเรียนสนใจในข่าวที่เป็นอยู่ในขณะนี้

อาจจะชักจูงไปให้ศึกษาสิ่งที่ผ่านมาแล้วที่เป็นเรื่องเดียวกัน

5. เป็นการฝึกให้ศึกษาเรื่องราวที่ต่อเนื่องกัน เป็นลำดับ เช่น

การติดตามข่าวเรื่องใดเรื่องหนึ่งไปจนถึงที่สุด

6. เป็นมาตรการประเมินผลสำหรับจัดดูความสามารถของ

นักเรียนในการเข้าใจเรื่องราวยาก ๆ ที่ปรากฏเป็นข่าว และสามารถวิจารณ์ได้อย่างถูกต้อง และมีเหตุผล

1.8 กฎเกณฑ์การเลือกข่าวจากหนังสือพิมพ์และการลำดับข่าว

กฎเกณฑ์การเลือกข่าวจากหนังสือพิมพ์

จอห์น ซี เพน (John C. Payne 1960: 131-145) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการเลือกข่าวจากหนังสือพิมพ์มาใช้ในการสอน สรุปได้ดังนี้

1. ความเหมาะสมในการเลือกข่าว ผู้เลือกควรพิจารณาถึงอายุ ประสบการณ์ และความเข้าใจพื้นฐานของนักเรียน ข่าวที่เลือกต้องมีรายละเอียดเพียงพอ อ่านเข้าใจง่าย หัวข้อข่าวบางเรื่องไม่เหมาะสมกับวัยเด็ก เพราะผู้เขียนใช้คำที่เด็กเข้าใจยาก หรือศัพท์ที่สูงเกินไป จึงเหมาะสำหรับคนที่มีความรู้สูงเท่านั้น
2. ความเชื่อถือได้ การเขียนข่าวนั้นควรมีความแม่นยำ และทำให้ผู้อ่านสามารถแยกออกได้ว่าสิ่งใดเป็นความจริงหรือข่าวลือ ความเป็นจริงและความคิดเห็นสิ่งที่เห็นจริงอยู่แล้วกับการโฆษณาชวนเชื่อ ผู้อ่านจะต้องพิจารณาความคิดเห็นที่ต่างออกไปของบุคคลอื่น ๆ ข่าวที่เชื่อถือได้ ควรมาจากแหล่งข่าวมากกว่า 1 แห่ง
3. ขอบข่ายของข่าว ต้องคำนึงว่าสมควรจะให้นักเรียนได้รู้ข่าวในปริมาณมากน้อยเพียงใด ผู้สอนควรจัดให้เหมาะสมกับพื้นฐานและความต้องการเรียนรู้ของนักเรียน
4. ทันต่อเหตุการณ์ เป็นข่าวประเภทที่ก้าวไปข้างหน้า เช่น การประดิษฐ์สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เช่น การสื่อสารผ่านดาวเทียม การสำรวจอวกาศ และเป็นข่าวที่ทำให้ผู้อ่านสามารถทราบแนวโน้มในอนาคตได้
5. ประโยชน์และความสำคัญของข่าว ถึงแม้เป็นข่าวเล็ก ๆ แต่ก็มีประโยชน์ในตัวของมันเอง ผู้สอนไม่ควรจะตัดข่าวประเภทนี้ทิ้งไป ข้อควรระวังในการเลือกข่าวหรือบทความคือจะต้องแยกให้ได้ว่าความสำคัญหรือใจความของข่าวอยู่ที่ส่วนใด
6. ข่าวที่ทำให้ผู้อ่านได้คิดและคาดการณ์ล่วงหน้าได้ เช่น ข่าวการถอนทหารอเมริกันออกจากประเทศ ผู้อ่านสามารถคาดการณ์ได้ว่าเกิดความเปลี่ยนแปลงอะไรขึ้นแก่บ้านเมืองอย่างไร ข่าวหรือเหตุการณ์ประเภทนี้ที่นักเรียนอ่านแล้วสร้างเสริมให้เกิดแนวความคิดและคาดการณ์ล่วงหน้าได้ ควรสนับสนุนให้นักเรียนได้อ่าน
7. ระดับความสำคัญของข่าว เช่น ใครเป็นผู้ให้ข่าว ผู้ให้ข่าวมีความสำคัญระดับไหน เช่น นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ให้ข่าว หรือผู้บัญชาการกองทัพบก ฯลฯ ข่าวชนิดนี้มักจะลงพิมพ์ในหน้าแรก ๆ ข่าวที่ได้จากบุคคลเหล่านี้มักเป็นข่าวที่สำคัญควรแก่การให้ความสนใจ

การที่ผู้สอนจะแนะนำให้นักเรียนติดตามข่าวในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้
ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ควรมีหลักเกณฑ์แนะนำให้นักเรียนพิจารณาตามกฎเกณฑ์ต่อไปนี้

1. ข่าวที่เกิดขึ้นมีข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้หรือไม่ เพียงใด
2. รู้จักแหล่งข่าวว่าแหล่งข่าวนั้นเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ว่าให้
ข่าวเชื่อถือได้หรือไม่
3. ผู้เขียนข่าวมีความลำเอียงหรือใส่ความคิดเห็นของตนลงไปใน
ข่าวนี้หรือไม่ ผู้อ่านต้องมีทักษะในการพิจารณาแยกความคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงได้
4. ควรอ่านทั้งข่าวและบทความ หรือคอลัมน์ที่เกี่ยวข้องกับข่าวนี้
เพราะเนื้อหาสาระของข่าวอาจแฝงอยู่ในบทความหรือคอลัมน์นั้นด้วย

1.9 วิธีการใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์ประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษา

ข่าวเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ นับเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
และสังคมของมนุษย์ และมีผลต่อชีวิตของมนุษย์ด้วย ถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ข่าวทั้งใน
ประเทศและนอกประเทศนั้นเป็นความรู้หรือเนื้อหาในวิชาสังคมศึกษานั้นเอง ดังนั้น ครูควร
นำข่าวต่าง ๆ มาสอดแทรกในการเรียนการสอนสังคมศึกษาเมื่อทำได้ และเปิดโอกาสให้
นักเรียนอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งน้อมฤติ จงพฤษะ (2519: 58-59) ได้เสนอแนะ
การใช้ข่าวในการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูพอสรุปได้ดังนี้

1. การอภิปรายโต้เถียง การอภิปรายหมู่
2. การทำแผนที่ แผนที่ กราฟสถิติ
3. การเขียนโปสเตอร์ ภาพการ์ตูน
4. การทำสมุดภาพ ภาพพลิก ทำป้ายนิเทศ
5. การรวบรวมข่าว การรายงานปากเปล่า การเขียนข่าวเกี่ยวกับ
ห้องเรียนและโรงเรียน
6. การฟังข่าวจากวิทยุ การจัดรายการข่าววิทยุ ฟังเทปบันทึกเสียง
7. การแสดงละครจากข่าว

นิมิตล ทศวัฒน์ (2520: 49) ได้เสนอกิจกรรมในการใช้ข่าวประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษา สำหรับให้นักเรียนทำกิจกรรม ดังนี้

1. ทำสมุดภาพหรือรวบรวมภาพ
2. จัดป้ายนิเทศ
3. ทำเอกสารเล่มเล็ก
4. วิจารณ์ข่าว สรุปข่าวประจำวัน

วาริ ถิระจิต (2530: 140-142) ได้เสนอกิจกรรมที่สำคัญและน่าสนใจต่อการสอนข่าวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องทำความเข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนนำกิจกรรมไปใช้ได้เหมาะสม พอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการอภิปรายกลุ่ม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มประมาณกลุ่มละ 5-6 คน ให้อภิปรายเรื่องที่กำหนดและต้องสรุปสาระสำคัญในการอภิปรายด้วย
2. การอภิปรายโดยคณะบุคคล โดยมีตัวแทนอย่างน้อยประมาณ 5 คน ออกมาอภิปราย ใช้เวลา 20 นาที นักเรียนจะมีโอกาสเตรียมตัวล่วงหน้า เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในการเสนอต่อที่ประชุม
3. การสร้างแผนภูมิ แผนที่ กราฟ จากข่าวเหตุการณ์ เช่น แสดงอัตราการเพิ่มประชากรในประเทศไทย
4. การจัดทำป้ายนิเทศ เลือกจากเรื่องที่น่าสนใจ มีภาพและคำบรรยายประกอบ
5. การจัดทำสมุดข่าว สมุดภาพ ให้นักเรียนตัดข่าวที่น่าสนใจมาติดลงสมุด ควรเลือกข่าวที่ให้ข้อเท็จจริงถูกต้อง เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงได้
6. การวาดภาพข่าว เช่น วาดภาพเกี่ยวกับเรื่องกีฬา สุขภาพอนามัย การเป็นพลเมืองดี เป็นต้น
7. การรายงานข่าว เป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์แก่นักเรียนมาก การรายงานข่าวจะสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ถ้าให้สมาชิกภายในกลุ่มแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมภายหลังจากการฟังข่าว ครูควรเน้นให้นักเรียนทราบวิธีการเตรียมตัว ว่าควรเตรียมอะไร และเตรียมอย่างไร

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การนำข่าวมาประกอบการเรียน การสอนสังคมศึกษา อาจทำได้โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การอภิปราย การฟังข่าว การรายงานและการวิจารณ์ข่าว การจัดทำสมุดข่าวหรือสมุดภาพ ทำป้ายนิเทศ สร้างแผนภูมิ แผนที่ กราฟสถิติ การแสดงละครจากข่าว เป็นต้น ทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นกิจกรรมที่สำคัญและ น่าสนใจ ซึ่งครูจะต้องทำความเข้าใจและนำกิจกรรมเหล่านี้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

2. เอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับวารสาร

2.1 ความหมายของวารสาร

วิสิทธิ์ จินตวงศ์ (2513: 304, 309) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสาร คือ สิ่งพิมพ์ที่ออกตามวาระ ตามปกติจะพิมพ์ออกตามเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน รายสองเดือน รายสามเดือน รายครึ่งปี รายปี และรายอื่น ๆ เป็นสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์เผยแพร่โดยมีชื่อของสิ่งพิมพ์เป็นชื่อเรียกแน่นอน ตีพิมพ์เรื่องต่าง ๆ รวมอยู่ในเล่มเดียวกัน เขียนโดยผู้แต่งหลายคน อาจเป็นเรื่องในแขนงวิชาเดียวกันหรือไม่ก็ได้ เรื่องจะจบในฉบับหรือต่อเนื่องกันจบในหลายฉบับก็ได้ รูปเล่มของวารสารชื่อหนึ่ง ๆ มักจะเป็นแบบเดียวกัน แม้จะไม่ตลอดไปก็ชั่วระยะเวลาหนึ่ง และจะให้เลขที่ของปีที่ หรือ ฉบับ หรือ วัน เดือน ปี ประจำเล่มไว้ด้วย โดยเลขที่ดังกล่าวนั้นสัมพันธ์กับเล่มอื่น ๆ ที่ได้ตีพิมพ์มาแล้ว หรือที่จะตีพิมพ์ต่อไป นอกจากนี้ วิสิทธิ์ จินตวงศ์ ยังได้ยกตัวอย่างการเรียกชื่อวารสาร ชนิดต่าง ๆ แตกต่างกันไปดังนี้

ข่าว	ได้แก่	ข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี
ข่าวสาร	ได้แก่	ข่าวสารการพาณิชย์
จดหมายข่าว	ได้แก่	จดหมายข่าวรายเดือน
จดหมายเหตุ	ได้แก่	จดหมายเหตุสภาพหอการค้า
จุลสาร	ได้แก่	จุลสารธนาคารกรุงเทพ จำกัด
แถลงการณ์	ได้แก่	แถลงการณ์สาธารณสุข
แถลงข่าว	ได้แก่	แถลงข่าวอาชีวศึกษา

นิตยสาร	ได้แก่	นิตยสาร กทม.
วารสาร	ได้แก่	วารสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์
สาร	ได้แก่	สารประชาชน
หนังสือพิมพ์	ได้แก่	หนังสือพิมพ์อุทอง
อนุสาร	ได้แก่	อนุสาร อ.ส.ท.

จารุวรรณ สินธุโสภณ (2521: 90) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสาร (Periodical) คือ สิ่งพิมพ์ประเภทหนึ่งที่มีกำหนดการพิมพ์ที่แน่นอนหรือค่อนข้างแน่นอน วารสารชื่อหนึ่งจะมีลักษณะรูปลักษณ์ภายนอกเหมือนกันทุกฉบับ ช่วยให้ผู้อ่านสังเกตหรือจำวารสารนั้นได้ มีเลขกำกับฉบับ ระบุให้ทราบวัน เดือน ปีที่ออก และทราบลำดับของแต่ละฉบับในชุด ไม่กำหนดล่วงหน้าว่าจะเลิกกิจการเมื่อใด ประกอบด้วยหลายบทความในแต่ละฉบับ"

พัชรา ศิลรักษา (2521: 9) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสาร หรือ นิตยสาร คือ สิ่งพิมพ์ที่กำหนดระยะเวลาออกไว้แน่นอน เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน เป็นต้น"

ชุตินา สัจจนันท์ (2522: 3) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสารหรือนิตยสาร คือ สิ่งพิมพ์ที่เย็บเป็นเล่ม มีกำหนดออกระบุไว้แน่นอน เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน รายสองเดือน รวมบทความและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ทันสมัยไว้ในเล่มเดียวกัน บางเรื่องก็จบในฉบับ และบางเรื่องก็จะลงต่อเนื่องกันไปหลายฉบับจนกว่าจะจบเนื้อเรื่อง ภายในเล่มอาจจำกัดขอบเขตตามแขนงวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น บรรณารักษศาสตร์ รัฐศาสตร์ เป็นต้น หรืออาจรวมเรื่องทั่ว ๆ ไป แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดทำ"

สุนัตรา ชุมเกต และคณะ (2522: 3) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสาร คือ สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาหนักไปทางด้านวิชาการ แต่จะมีบันเทิงแทรกอยู่บ้าง มักจะออกเป็นรายเดือน หรือรายสอง-สาม-สี่ เดือน แล้วแต่ผู้จัดทำ เช่น วารสารห้องสมุด เป็นต้น"

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2528: 18) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสารหรือนิตยสาร (Journal, Magazine, Periodical) คือ สิ่งพิมพ์ที่ออกติดต่อกันเป็นวาระภายใต้ชื่อเรื่องเดียวกัน มีกำหนดระยะเวลาออกไว้แน่นอน และสม่ำเสมอ เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ (ครึ่งเดือน) รายเดือน รายสามเดือน เป็นต้น"

ซี เอ คัทเตอร์ (C.A. Cutter 1962: 21) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสาร หมายถึง งานที่พิมพ์ออกมาตามกำหนดเวลาซึ่งปกติแล้วจะสม่ำเสมอ และเขียนโดยนักเขียนหลายคน"

เจ เอช เกเบิล (J. H. Gable 1973: 28) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสารหมายถึง สิ่งพิมพ์ชุดที่ออกตามวาระโดยมีชื่อเรื่องต่างกัน เพื่อให้ซ้ำกับคำว่าหนังสือเข้าชุด (Serial) วารสารหมายถึง สิ่งพิมพ์ชุดที่มีกำหนดออกตามวาระ มีหลายเลขที่ต่อเนื่องกันและออกต่อเนื่องกันไปโดยไม่มีกำหนดระยะเวลา และมีการเรียกชื่อวารสารแตกต่างกันไป"

แฟรงค์ ลูเทอร์ มูท (Frank Luther Moot 1983: 591) ได้ให้คำจำกัดความว่า "วารสาร (Periodical) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นประจำ (ทั้งนี้ไม่รวมถึงหนังสือพิมพ์) ระยะเวลาออกสู่ตลาดเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ อาจจะทำออกบ่อยขนาดสองฉบับต่อสัปดาห์ และออกเป็นรายสัปดาห์ รายปักษ์ (สองสัปดาห์) รายเดือน รายสามเดือน หรือนาน ๆ ออกสักฉบับหนึ่ง ถึงขนาดออกปีละเพียงสองฉบับก็เป็นได้"

จากคำจำกัดความต่าง ๆ ของคำว่า วารสารสรุปได้ว่า วารสารหมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกตามระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอ เช่น รายปักษ์ รายเดือน รายสามเดือน เป็นต้น แต่ละตอนบรรจุเรื่องราวโดยเฉพาะในหัวเรื่องที่แตกต่างกัน เขียนโดยนักเขียนหลายคน อาจเป็นเรื่องในแขนงวิชาเดียวกันหรือไม่ก็ได้ มีหมายเลขต่อเนื่องกันและออกต่อเนื่องกันไปโดยไม่มีกำหนดระยะเวลา และมีชื่อเรื่องที่แตกต่างกันออกไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสาร

รัฐจวน อินทรกำแหง (2515: 30-31) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดทำวารสารหรือนิตยสาร (แต่เดิมเรียกว่า หนังสือรายคาบ) ว่า โดยทั่วไปของการจัดทำหนังสือประเภทวารสารหรือนิตยสาร ก็เพื่อแสดงความต้องการของผู้อ่านที่มีได้สนใจในด้านข่าวเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงต้องการรู้เรื่องของโลก วิทยาศาสตร์ ความรู้ทั่วไป และเรื่องเรียงร้อยอีกด้วย ซึ่งการจะสนองความต้องการของผู้อ่านในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ทางหนังสือพิมพ์รายวันไม่เป็นการเพียงพอ และไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะหน้าที่ของหนังสือพิมพ์รายวัน คือ มุ่งเสนอข่าวสดประจำวันต่อผู้อ่านเป็นสำคัญ แล้วก็ต้องทยอยออกโดยเร่งด่วนเป็นประจำ จึงไม่ให้เวลาที่จะจัดคอลัมน์สนองความต้องการในด้านอื่น ๆ ดังกล่าวได้ และข้อสำคัญที่สุด จะเป็นการลดความสำคัญของการเสนอข่าวสดไป ในฝ่ายผู้อ่านนั้นมีความต้องการที่จะอ่านทั้ง "ข่าวสด" และข่าวความรู้ตลอดจนเรื่องบันเทิงคดีต่าง ๆ ฉะนั้นวารสารหรือนิตยสารที่ออกมาจึงมีคอลัมน์ต่าง ๆ ให้ผู้อ่านไฝหาความรู้มากขึ้น ทำให้ผู้อ่านจำนวนไม่น้อยรู้สึกว่าการอ่านเพื่อให้ได้รับความรู้บ้างนั้นเป็นความจำเป็น และแม้แต่จะอ่านเรื่องบันเทิงคดีก็ยังคงต้องการเรื่องบันเทิงคดีที่มีสาระชวนคิดมากกว่าบันเทิงคดีที่อ่านแล้วเลื่อนลอย จึงมีวารสารที่พยายามจะแหวกแนวตลาดหนังสืออยู่หลายฉบับ เช่น สังคมศาสตร์ปริทัศน์ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ เป็นต้น

2.3 ประเภทของวารสาร

รัฐจวน อินทรกำแหง (2515: 85) ได้แบ่งประเภทของวารสาร หรือนิตยสารออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภททั่วไป หมายถึง นิตยสารที่ตั้งใจให้ความรู้เบา ๆ ความบันเทิง และสรุปข่าวความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ เช่น สตรีสาร สกุลไทย ฯลฯ
2. ประเภทเสนอข่าวเชิงวิจารณ์ สำหรับวารสารประเภทนี้ ไม่ว่าจะเป็นอย่างวาทกรรม เรื่องราวทั้งสารคดีและบันเทิงคดีที่ลงพิมพ์ ผู้จัดทำจะสอดแทรกเจตคติ ความคิดเห็นในแง่ของการวิจารณ์ให้แก่ผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจะได้รับทั้งความรู้ ความบันเทิง และปัญญาผสมไปด้วย เช่น สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ เป็นต้น

3. ประเภทวิชาการ เนื่องจากความต้องการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาต่าง ๆ มีมากขึ้น และวิทยาการใหม่ ๆ มีความก้าวหน้ารวดเร็วขึ้น จึงมีการจัดทำวารสารวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อสนองความต้องการของผู้อ่านในด้านนี้ กล่าวได้ว่า วารสารวิชาการเหล่านี้ มีประโยชน์มากในการส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความรู้ทันต่อความก้าวหน้าของวิชาการนั้น ๆ เช่น วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์ วารสารพาณิชยศาสตร์และการบัญชี วารสารเศรษฐกิจรายเดือน วารสารศิลปากร กฎหมายปริทัศน์ รัฐศาสตร์นิเทศ ข่าวสารการธรณี ข่าวพัฒนาที่ดิน เป็นต้น

พัชรี ศิลรักษา (2521: 9) ได้แบ่งวารสารออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทวิชาการ ได้แก่ วารสารที่ตีพิมพ์บทความทางวิชาการหลายสาขาวิชาหรือรวบรวมบทความเฉพาะสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น เช่น วิทยาสาร จันทรเกษม วารสารคณิตศาสตร์ วารสารวิทยาศาสตร์ เป็นต้น วารสารเหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ใหม่ ๆ และได้ทราบความก้าวหน้าทางวิชาการต่าง ๆ ด้วย
2. ประเภทเสนอข่าวเชิงวิจารณ์ ได้แก่ วารสารที่มีบทความทั้งประเภทบันเทิงคดี และสารคดี ซึ่งผู้เขียนจะแทรกความคิดเห็นหรือข้อวิจารณ์ลงไปด้วย ผู้อ่านจะได้รับทั้งความรู้และความบันเทิง เช่น สังคมศาสตร์ปริทัศน์ เป็นต้น
3. ประเภททั่วไป คือ วารสารที่มุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก ส่วนใหญ่เป็นนวนิยาย อาจแทรกเกร็ดความรู้ บทความเบ็ดเตล็ด และสรุปข่าวเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น สตรีสาร สกุลไทย หน้าเมืองไทย เป็นต้น

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2522: 157) ได้แบ่งวารสารออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประเภทวิชาการหรือสารคดี คือ วารสารที่ให้ความรู้เป็นหลัก อาจให้ความบันเทิงเป็นส่วนประกอบบ้าง เช่น วิทยาสาร มิตรครู เป็นต้น
2. ประเภทบันเทิง คือ นิตยสารที่มุ่งให้ความบันเทิงเป็นหลัก อาจแทรกความรู้เล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้ด้วย เช่น สตรีสาร ขวัญเรือน สกุลไทย หน้าเมืองไทย เป็นต้น

เดวิด เกรนเฟล (David Grenfell 1965: 1) ได้แบ่งวารสารออกเป็น 3 ประเภท สำคัญ ๆ คือ

1. วารสารของสมาคมขององค์กรต่าง ๆ ได้แก่ วารสารที่ออกโดยสมาคมองค์กร หรือหน่วยราชการ ซึ่งจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่เรื่องราวของหน่วยงานของตน เช่น Libraly Association Record, Journal of Documentation (Aslip) เป็นต้น สำหรับวารสารภาษาไทย ได้แก่ วารสารทนายความของสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย วารสารกรมบัญชีกลางของกรมบัญชีกลาง เป็นต้น
2. วารสารของบริษัทต่าง ๆ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ของบริษัทต่าง ๆ และหน่วยงานที่คล้ายคลึงกัน วารสารประเภทนี้ส่วนมากจะพิมพ์เป็นอภิธานการและมีสถิติการแจกจ่ายจำกัด จะตีพิมพ์ข่าวเบ็ดเตล็ดและเรื่องราวเกี่ยวกับการค้าและโฆษณาวารสารเหล่านี้ ได้แก่ Barclay's Bank Review ความรู้คือประทีปของบริษัทน้ำมันเอสโซ่ เป็นต้น
3. วารสารประเภททั่วไป วารสารประเภทนี้จะครอบคลุมทุกแขนงวิชาความรู้ วารสารประเภทนี้รวมทั้งหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ทางการค้าและเทคนิค ตลอดจนวารสารวิจารณ์ที่สำคัญ ๆ

จากการแบ่งประเภทของวารสารตามที่ได้กล่าวมานี้ พอจะสรุปได้ว่าวารสารแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. วารสารทั่วไป ส่วนใหญ่ให้ความบันเทิง และความรู้ทั่วไป
2. วารสารเสนอข่าวเชิงวิจารณ์ บทความ สารคดี มีข้อคิดเห็นหรือข้อวิจารณ์ของผู้เขียน
3. วารสารวิชาการ ให้ความรู้เป็นหลัก เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านมีความรู้ใหม่ ๆ ความก้าวหน้าของวิชาการสาขาต่าง ๆ อาจจัดทำโดยสถาบัน สมาคม หรือองค์กรต่าง ๆ

2.4 ความสำคัญของวารสารในการเรียนการสอน

ฮาร์ล อาร์ ดักลาส (Harl R. Douglass 1970: 194) ได้กล่าวถึงความสำคัญเกี่ยวกับวารสารทางการศึกษาไว้ว่า การอ่านวารสารทางการศึกษาเป็นวิธีที่สำคัญและมีคุณค่าประการหนึ่ง สำหรับครูในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางการศึกษาใหม่ ๆ ในวารสารทางการศึกษา จะมีการพิมพ์บทความและรายงานการวิจัย ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับหัวข้อในหลักสูตร เนื้อหาวิชาต่าง ๆ และในบางครั้ง อาจจะมีเป็นเรื่องราวหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ ครูที่มีความปรารถนาจะปรับปรุงความรู้ของตนเอง ควรจะบอกรับเป็นสมาชิก วารสารทางการศึกษาอย่างน้อยหนึ่งฉบับ โดยเฉพาะวารสารที่ให้ประโยชน์ต่อวิชาที่ตนเองสอนอยู่ใน บางโอกาสทางโรงเรียนอาจจะเป็นผู้เลือกวารสารที่เหมาะสมให้แก่ครูเท่าที่จะหาได้ เพื่อจะได้ช่วยเป็นศูนย์กลางของครูในการแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาการแขนงต่าง ๆ เมื่อหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลง วารสารทางการศึกษาก็จะเสนอบทความเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้อันสำคัญ ๆ ขอบเขตและลำดับขั้นของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในทุก ๆ ชั้น

นอกจากนี้วารสารยังมีส่วนในการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาชีพของครู ดังที่ แอนเซน, คาร์เตอร์ และแมกซิม (Hansen, Carter and Maxim 1962: 377) ได้กล่าวถึงการพัฒนาโปรแกรมการอ่านทางด้านการศึกษาไว้ว่า ครูจำเป็นต้องแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยการอ่าน มีการจัดโปรแกรมการอ่าน และวารสารการศึกษา ซึ่งจัดพิมพ์เป็นครั้งคราวก็ควรรวมอยู่ในโปรแกรมการอ่านของครูด้วย ครูจะต้องติดตามอ่านหนังสือทางการศึกษาใหม่ ๆ และจากการอ่านนั้น จะช่วยกระตุ้นให้ครูได้รับประสบการณ์ที่น่าสนใจและแรงใจให้กลับไปหาตำราทางการศึกษาที่สำคัญ ๆ และเป็นหลักทฤษฎีที่ปฏิบัติมา ครูจะต้องอ่านผลงานของนักการศึกษาผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อทฤษฎี และการปฏิบัติการทางการศึกษาใหม่ ๆ การวางแผนเกี่ยวกับการอ่านที่จะมีผลต่อความก้าวหน้าของครูนั้น จะต้องไม่หยุดยั้งเพียงแค่การอ่านหนังสือทางการศึกษาเท่านั้น ความรู้ทางการศึกษาของครู อาจได้อิทธิพลจากการอ่านเกี่ยวกับจิตวิทยา มนุษยวิทยา สังคมวิทยา ปรัชญา ฯลฯ เพราะการวางแผนการศึกษาในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีผลสะท้อนมาจากการพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ การปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ครูยังสนใจหนังสือทางด้านอื่น ๆ มากเท่าใดก็ย่อมจะได้รับ

ความรู้ความเข้าใจทางด้านการศึกษามากขึ้นเท่านั้น นอกจากวารสารทางการศึกษาและวารสารอื่น ๆ แล้ว หนังสือที่ครูควรหาอ่านยังมีอีกหลายชนิด เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร ฯลฯ ซึ่งจะช่วยทำให้ครูเข้าใจถึงสภาพของสังคมและโลกได้เป็นอย่างดี

จากทัศนะของ ฮาร์ล อาร์ ดักลาส และแอนเซน, คาร์เตอร์ และแม็กชิม ดังก์กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ดังนี้ ครูจำเป็นต้องอ่านหนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสาร เพราะจะเป็นศูนย์กลางในการแสวงหาความก้าวหน้าทางวิชาการแขนงต่าง ๆ นอกจากนี้ การอ่านหนังสือด้านอื่น เช่น จิตวิทยา มนุษยวิทยา สังคมวิทยา ปรัชญา ฯลฯ จะเป็นส่วนช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจสภาพสังคมเป็นอย่างดี สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้

2.5 การใช้วารสารในการเรียนการสอนสังคมศึกษา

เลียวนาร์ด เอส. เคนเวอร์ธตี้ (Leonard S. Kenworthy 1962: 113) ได้กล่าวถึงการใช้ประโยชน์จากรูปภาพในวารสารในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา กล่าวคือ

1. การใช้รูปภาพเพื่อประกอบการเรียนการสอนนั้น เป็นการยอมรับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง เพียงแต่ครูยังไม่ได้นำมาใช้อย่างเต็มที่เท่านั้น
2. การใช้รูปภาพจะทำให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่นักเรียนไม่เคยเห็นและเข้าใจในสิ่งที่ยากแก่การเข้าใจได้ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทักษะการดูของแต่ละคน เหตุผลที่ต้องใช้รูปภาพประกอบการเรียนการสอนก็คือ เพื่อเร้าความสนใจของเด็ก เพื่อเตือนความจำ เพื่อแก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เพื่อส่งเสริมความจำ และใช้ศึกษาในรายละเอียดที่ต้องการศึกษาได้ ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปศึกษาของจริงก็ได้ ในการใช้ภาพ ครูอาจใช้วิธีเดินเอาภาพให้นักเรียนดูแต่ละคนแทนการส่งให้นักเรียนดูต่อ ๆ กันไป และถ้าจะให้ดี ควรจัดเก็บทำมุมภาพหลังห้องหรือจัดติดไว้ที่ป้ายนิเทศก็ได้

จอห์น ยู ไมเคิลลิส (John U. Michaelis 1972: 273-274) ได้กล่าวถึงการใช้วารสารให้เกิดประโยชน์สำหรับนักเรียน ดังนี้

1. ครูควรเลือกใช้บทความที่เหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละชั้น
2. ควรใช้เทคนิคในการสอนเพื่อช่วยพัฒนาการอ่านของเด็ก
3. บทความแต่ละบทความควรใช้ให้เหมาะสม
4. ควรแบ่งเป็นกลุ่ม แล้วอภิปรายในกลุ่ม
5. ครูควรชี้แนะให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบันกับพื้นฐานอันเป็นภูมิหลังของความเจริญทางความคิดรวบยอดและความรู้ของเด็ก
6. ครูควรมีการประเมินผลการเรียนของเด็ก โดยทดสอบเป็นระยะมีการอภิปรายแบ่งงาน รายงาน ทำกิจกรรม และการสังเกต เป็นต้น
7. ครูควรเก็บบทความและความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยจัดทำเป็นแฟ้ม เพื่อเตรียมใช้เป็นแหล่งอ้างอิงได้

จากทัศนะพอสรุปได้ว่า การใช้รูปภาพในการเรียนการสอนสังคมศึกษา มีประโยชน์มากเพราะทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย และการใช้วารสารครูควรใช้ให้เหมาะสมกับเด็ก และมีการประเมินผลการเรียนของเด็กโดยใช้วิธีการต่าง ๆ

3. งานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หนังสือพิมพ์และวารสารนั้น มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

โสภานพรรณ นามวงศ์ (2513: 95-103) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้หนังสือพิมพ์รายวันเป็นอุปกรณ์การสอนของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ในปี พ.ศ. 2513" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หนังสือพิมพ์รายวันเป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดพระนครและธนบุรี และศึกษาความสนใจโดยทั่ว ๆ ไป ในการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันของครูเหล่านี้

โดยใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังครูสังคมศึกษาที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ในโรงเรียน ทั้งสองจังหวัด รวม 54 โรงเรียน เป็นครูทั้งสิ้น 150 คน ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่า ร้อยละค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าไคสแควร์ (χ^2) การวิจัยสรุปผลได้ดังนี้ ครูสังคมศึกษา ส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน 2-3 ฉบับ อ่านสยามรัฐมากที่สุด เรื่องที่สนใจมาก ได้แก่ การเมือง ชาวในประเทศและต่างประเทศ ชาวการศึกษา และใช้หนังสือพิมพ์เป็นอุปกรณ์ การสอนซึ่งทำให้นักเรียนสนใจเรียนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ครูสังคมศึกษายังได้เสนอแนวคิดว่าการ มีการปรับปรุงหนังสือพิมพ์รายวัน ควรปรับปรุงด้านการใช้ภาษาและเพิ่มการเสนอข่าวที่เป็น ประโยชน์ในการศึกษา ลดภาพหรือข่าวอาชญากรรมอันมีผลภัยต่อเยาวชน

ดิเรก ทองเสวต (2517: 70-77) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของ อาจารย์และนักศึกษาสาสาสังคมศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการศึกษา" โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ความสนใจในเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์และความเหมาะสมในปริมาณเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันของ อาจารย์และนักศึกษาสาสังคมศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์และนักศึกษาสาสังคมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้งสิ้น 765 ชุด ซึ่งเป็นของอาจารย์ 73 ชุด และนักศึกษา 692 ชุด ได้รับกลับคืน 642 ชุด เป็นของอาจารย์ 68 ชุด และนักศึกษา 574 ชุด แล้ว นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ อาจารย์ และนักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน เห็นว่าข่าวการเมืองให้ประโยชน์มากที่สุดต่อการ ดำเนินชีวิตประจำวันและการเรียนการสอน หนังสือพิมพ์ควรเพิ่มข่าวการศึกษา การตอบปัญหา นำรู้ ลดข่าวอาชญากรรมและโฆษณา ไม่ควรมีข้อความหรือภาพที่ทำลายศีลธรรม วัฒนธรรม ตลอดจนงดการโฆษณาที่เกินจริง

ภักดี ทนชัยบุตร (2518: 78-84) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของ อาจารย์โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หนังสือพิมพ์รายวัน ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา ในปี พ.ศ. 2519" โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการใช้หนังสือพิมพ์รายวัน สำนวญความคิดเห็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิตใน กรุงเทพมหานครและศึกษาวิธีการใหม่ ๆ อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้หนังสือพิมพ์รายวัน ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ทุกคนที่สอน วิชาสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตทุกแห่ง กรุงเทพมหานคร จำนวน 101 ชุด แล้ว นำมาทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (X) ความ เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ การวิจัยสรุปผลได้ดังนี้ อาจารย์โรงเรียนสาธิต ส่วนใหญ่ใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับ เหตุการณ์ปัจจุบัน วิทยาศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมือง หนังสือพิมพ์ที่ใช้มาก คือ สยามรัฐ ไทยรัฐ เดลินิวส์ การใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการเรียนการสอนมีอุปสรรคบ้าง คือ ทำให้ สอนไม่ครบตามหลักสูตร อาจารย์โรงเรียนสาธิตได้แสดงความเห็นว่า หนังสือพิมพ์รายวัน ควรปรับปรุงเรื่องการใช้ภาษา การเสนอข่าวและภาพที่ไม่เหมาะสมกับเยาวชน

เดือนใจ เกียวชี่ (2524: 120-128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้ วารสารวิชาการของนักศึกษาวิทยาลัยครูกำแพงเพชร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสนใจ และความแตกต่างในการเลือกอ่านและใช้วารสารวิชาการประกอบการศึกษาของนักศึกษา วิทยาลัยครูกำแพงเพชร รวมทั้งการสำรวจปัญหาและความคิดเห็นในการใช้วารสารของ นักศึกษาเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงบริการเกี่ยวกับวารสารของห้องสมุด และเพื่อหาแนว ทางสนับสนุนให้นักศึกษาได้ใช้ประโยชน์จากวารสารวิชาการอย่างคุ้มค่า การวิจัยใช้วิธีส่ง แบบสอบถามให้นักศึกษาวิทยาลัยครูกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2524 จำนวน 500 คน หรือ ประมาณ ร้อยละ 20 ของนักศึกษาทั้งหมด ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์เสนอใน รูปของร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทิศทางเดียว และการทดสอบแบบ t-test การวิจัยสรุปผลได้ดังนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพียง บางวัน มีนักศึกษาประมาณร้อยละ 19.35 ที่สนใจอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร วารสาร สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาอ่านวารสารวิชาการมากที่สุด คือ นักศึกษาต้องการอ้างอิงในการทำ รายงาน นักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง มีค่าเฉลี่ยความสนใจอ่านวารสารวิชาการมากกว่าระดับ ป.กศ.ต้น และระดับปริญญาตรี นักศึกษาปกติสนใจอ่านมากกว่านักศึกษาในโครงการอบรมครู

และบุคลากรการศึกษาประจำการ (นักศึกษา อ.ค.ป.) และนักศึกษากลุ่มวิชาเอกดนตรี นาฏศิลป์ และคหกรรมศาสตร์ สนใจอ่านมากกว่ากลุ่มวิชาเอกอื่น ๆ ในด้านการใช้วารสาร วิชาการประกอบการศึกษานั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วารสารอยู่ในระดับน้อย และไม่มี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มใด ๆ ในด้านการใช้วารสารประกอบการศึกษาเลย วารสารที่นักศึกษา สนใจอ่าน และใช้ประกอบการศึกษามากกว่าวารสารอื่น ๆ คือ วารสารประวัติศาสตร์ วารสารภูมิศาสตร์ และวารสารวิทยาศาสตร์ ส่วนปัญหาและความคิดเห็นเรื่องการใช้ วารสารวิชาการนั้น นักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่เป็นปัญหามากกว่าอย่างอื่น คือ นักศึกษาไม่มีเวลา อ่านวารสาร วารสารมีจำนวนน้อย นักศึกษามักจะหาวารสารฉบับที่ต้องการไม่พบ และยืม วารสารจากห้องสมุดไม่ได้ นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้ห้องสมุดบอกรับวารสารวิชาการเพิ่ม มากขึ้น โดยเฉพาะวารสารที่ตรงกับสาขาวิชาเอก นักศึกษาประมาณร้อยละ 51.60 ต้องการ ให้ยืมวารสารออกจากห้องสมุดได้และร้อยละ 68 ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่บริการด้านวารสาร โดยเฉพาะ

สุชีลา เตชาภิวัฒน์พันธ์ (2524: 62-66) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษา การอ่านหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของนักศึกษาวิทยาลัยครูจันทระเกษม" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ความสนใจเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ใน หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการให้บริการหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยของห้องสมุด วิทยาลัยครูจันทระเกษม โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง และปริญญาตรี ทุกสาขาวิชาเอก ในวิทยาลัยครูจันทระเกษม รวมทั้งสิ้น 360 ชุด ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ ถึง 21 มีนาคม พ.ศ. 2523 ได้รับแบบสอบถามสมบูรณ์กลับคืนมา รวมทั้งสิ้น 356 ชุด ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามได้นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยสรุปผลได้ดังนี้ นักศึกษาวิทยาลัยครูจันทระเกษม ส่วนใหญ่อ่าน หนังสือพิมพ์รายวันเป็นประจำทุกวัน หนังสือพิมพ์ที่น่าเชื่อถือมากที่สุดคือสยามรัฐ หนังสือพิมพ์ ที่นิยมอ่านกันมากที่สุด ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และสยามรัฐตามลำดับ เรื่องที่นิยมอ่าน คือ การเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ ฯลฯ นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าหนังสือพิมพ์มีประโยชน์ คือ

ให้ความรู้รอบตัว กว้างขวาง ทันสมัย และอาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมได้ในกรณีที่เสนอข่าวบิดเบือนความจริง นอกจากนี้ยังเสนอแนวคิดว่าหนังสือพิมพ์ควรมีการปรับปรุงในด้านการใช้ภาษาให้ถูกต้อง

ศาสตราจารย์ จิตนยะ (2528: 82-85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้สื่อมวลชนในการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 9" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทของสื่อมวลชนและลักษณะการใช้สื่อมวลชนที่ครูอาจารย์และนักเรียนใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 9 ศึกษาความคิดเห็นของครู อาจารย์และนักเรียนเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในด้านประโยชน์ เนื้อหาสาระของสื่อมวลชน ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา และศึกษาข้อเสนอแนะของครู อาจารย์ และนักเรียนในการใช้สื่อมวลชนในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยการส่งแบบสอบถามไปยังครู อาจารย์และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนรัฐบาล 10 แห่ง ในเขตการศึกษา 9 จำนวนครู อาจารย์ 80 คน และนักเรียน 400 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยสรุปผลได้ดังนี้ ครูอาจารย์ นักเรียน ใช้สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา เพราะมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์มาก ครู อาจารย์ ใช้สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ในระดับนาน ๆ ครั้ง ที่ใช้กันมากคือหนังสือพิมพ์ ส่วนปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้สื่อมวลชนประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษานั้นอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เออเนสท์ ซีซิล มอร์แกน (Ernest Cicil Morgan 1972: 5757-A) ได้วิจัยเรื่อง "Patterns of Newspaper Readership : Survey of Readership by Demographic Group" การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาแบบการอ่านหนังสือพิมพ์ของกลุ่มประชากรต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ประชากรที่สุ่มมา จำนวน 2,326 คน ซึ่งเป็นผู้เคยอ่านหนังสือพิมพ์รายวันในชุมชนของตนเองมาแล้วก่อนถูกสัมภาษณ์ 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าไคสแควร์ ผลการวิจัย พบว่าลักษณะของกลุ่มประชากร มีความแตกต่างในเรื่องแบบแผนของการอ่านอย่างเด่นชัด ระหว่างชายกับหญิง คนที่มีอายุมากที่สุดกับคนที่มีอายุน้อยที่สุด และคนที่มีการศึกษาสูงสุดกับคนที่มีการศึกษาน้อยที่สุด คนที่แต่งงานแล้วกับคนที่เป็นโสด และคนที่ทำงานเต็มเวลากับคนที่ทำงานบางเวลาในหนึ่งวัน คนประกอบอาชีพกับคนไม่ประกอบอาชีพ การศึกษาเรื่องนี้ยังได้ข้อสรุปอีกว่า การเลือกอ่านบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับภูมิหลังต่างกันของผู้อ่าน เช่น พื้นฐานทางครอบครัว เพศของผู้อ่าน การศึกษา สถานะการแต่งงาน สภาพแวดล้อม การทำงาน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพิจารณาเลือกอ่านบทบรรณาธิการของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังปรากฏว่า เนื้อหาของข่าวที่มีจำกัด ไม่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเลือกอ่านของผู้อ่านแต่อย่างใด

มิน-ซุง เขียะ (Min-Chung Hsieh 1982: 5-A) ได้วิจัยเรื่อง

"Newspaper Reading Habit of Selected Southern Illinois High School Students" จุดประสงค์ของการวิจัย เพื่อสำรวจนิสัยการอ่าน เวลาที่ใช้ในการอ่าน หนังสือพิมพ์ และเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ที่นักเรียนในรัฐอิลลินอยด์ชอบอ่าน หนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการวิจัยแบ่งประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ในเมืองใหญ่ หนังสือพิมพ์ในท้องถิ่น และหนังสือพิมพ์ในโรงเรียน วิธีการวิจัย นักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในครั้งนี้กำลังศึกษาอยู่ในระดับเกรด 10, 11 และ 12 จำนวน 982 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติโดยหาค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความแตกต่างของตัวแปรต่าง ๆ ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ดังกล่าวข้างต้นทั้ง 3 ประเภท โดยใช้เวลาในการอ่านประมาณ 10 นาที และเวลาที่ใช้ในการอ่านส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่าน และความชอบในเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การใช้เวลาในการอ่านมากเท่าใด ไม่ได้มีความจำเป็นว่าจำนวนเรื่องในการอ่านของนักเรียนจะมากตามไปด้วย แต่เกี่ยวกับจำนวนเนื้อหาที่อ่าน นักเรียนส่วนใหญ่ชอบหนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่น (Town Newspaper) และให้ข้อคิดเห็นว่า หนังสือพิมพ์ดังกล่าวช่วยเขาได้มากในการเรียน และมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน หนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาของนักเรียนเหล่านี้ แสดง

ให้เห็นว่านักเรียนเหล่านี้มีความสนใจ มีส่วนร่วมรับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมใกล้ตัวมากกว่าในระดับไกลตัว และการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการอ่านหนังสือพิมพ์ของเด็กและระดับการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์ต่อยังตั้งกล่าวของเด็กมากกว่าระดับการศึกษาของมารดา

สรุปผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศ

การวิจัยในประเทศ เน้นเรื่องความสนใจของกลุ่มบุคคลในวงการศึกษาในการนำหนังสือพิมพ์และวารสารมาใช้เป็นอุปกรณ์ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส่วนการวิจัยต่างประเทศ วิจัยเกี่ยวกับ ความสนใจของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในการเลือกหนังสือพิมพ์อ่าน การเลือกเรื่อง ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านต่อชีวิตประจำวันและการศึกษา งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศที่ผ่านมา ยังไม่มีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการนำหนังสือพิมพ์และวารสารไปใช้ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมาก ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการที่ครูสังคมศึกษาได้นำเนื้อหาสาระในหนังสือพิมพ์และวารสารมาเป็นหัวข้อในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งคาดว่าจะ เป็นประโยชน์แก่ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้ตามสมควร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย